

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

§ 1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „kuni üheaastase perioodi jooksul“ tekstiosaga „või kui tehingus osalev isik või tehing on seotud riigiga või jurisdiktsiooniga, mis on nimetatud käesoleva seaduse § 37 lõikes 4.“;

2) paragrahvi 3 punktis 9¹ asendatakse tekstiosa „10 ja 10¹“ tekstiosaga „10–10³“;

3) paragrahvi 3 täiendatakse punktidega 10² ja 10³ järgmises sõnastuses:
„10²) virtuaalvääringu ülekandeteenus, mis võimaldab vähemalt osaliselt elektrooniliselt teha virtuaalvääringu teenuse pakkuja kaudu tehing algataja nimel eesmärgiga teisdada virtuaalvääring virtuaalvääringu teenuse pakkuja vahendusel saaja virtuaalvääringu rahakotti või -kontole, sõltumata sellest, kas tehingu algataja ja saaja on üks ja sama isik või kas tehingu algataja ja saaja kasutavad sama teenusepakkujat;
10³) virtuaalvääringu väljastamine, selle pakkumise või müügi korraldamine või sellega seotud finantsteenuse osutamine;“;

4) paragrahvi 19 lõiget 2¹ täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:
„Sihtasutus, mittetulundusühing või isik, kellele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse sätteid kohaldab hoolsusmeetmeid ka siis, kui tehingus osalev isik või tehing on seotud riigiga või jurisdiktsiooniga, mis on nimetatud käesoleva seaduse § 37 lõikes 4.“;

5) paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 2⁴ järgmises sõnastuses:
„(2⁴) Usaldushalduse ja äriühingute teenuse pakkuja kohaldab hoolsusmeetmeid lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule ka iga kord, kui osutab käesoleva seaduse § 8 punktis 1 nimetatud teenust.“;

6) paragrahvi 19 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

7) paragrahvi 21 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4:
„4) füüsilise isiku sidevahendite andmed.“;

8) paragrahvi 25 lõige 1¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(1¹) Krediidiasutus, finantseerimisasutus ja virtuaalvääringu teenuse pakkuja peavad ärisuhte väliselt rahaülekande tegemisel või vahendamisel või virtuaalvääringu teenuse pakkumisel kohaldama hoolsusmeetmeid, kui tehingu väärtus on üle 1000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena.“;

9) paragrahvi 25 täiendatakse lõigetega 2²–2⁶ järgmises sõnastuses:
„(2²) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud lisaks käesoleva seaduse §-des 21 ja 22 sätestatule koguma kliendi kontaktandmeid ja hoidma neid ajakohastena ning virtuaalvääringu

vahetamise või ülekandeteenuse puhul kohaldama vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2³, 2⁴ ja 2⁶ sätestatud hoolsusmeetmeid.

(2³) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tuvastab virtuaalvääringu vahetamise või ülekandmise tehingu tegemisel iga teenust kasutava isiku isikusamasuse vastavalt käesoleva seaduse §-des 21 ja 22 sätestatule ning kogub tehingu algataja kohta vähemalt järgmised andmed:

1) füüsilise isiku puhul nimi, maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaator, nende puudumise korral tehingu kordumatu tunnus, isikukood, sünniaeg, isikut tõendava dokumendi nimetus ja number, sünnikoht ja elukohta aadress;

2) juriidilise isiku puhul nimi, maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaator, nende puudumise korral tehingu kordumatu tunnus, registrikood, selle puudumise korral asukohariigi asjakohane identifitseerimistunnus (registreerimisnumbriga võrdsustatav numbri- või tähekombinatsioon) ja asukoha aadress.

(2⁴) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja kogub virtuaalvääringu vahetamise või ülekandmise tehingu tegemisel virtuaalvääringu või ülekande saaja kohta vähemalt järgmised andmed:

1) füüsilise isiku puhul nimi ja maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaator, nende puudumise korral tehingu kordumatu tunnus;

2) juriidilise isiku puhul nimi ja maksekonto või virtuaalvääringu rahakoti identifikaator, nende puudumise korral tehingu kordumatu tunnus.

(2⁵) Tehingu kordumatu tunnus käesoleva paragrahvi tähenduses on virtuaalvääringu teenuse pakkuja poolt vastavalt tehingu tegemiseks kasutatud süsteemi protokollile määratud tähtede, numbrite või sümbolite kombinatsioon, mis võimaldab tehingut jälgida tehingu algatajast ülekande saajani.

(2⁶) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2³ ja 2⁴ nimetatud andmed viivitusega ja turvaliselt kõigile virtuaalvääringu vahetamise või ülekandmise tehingu osapooltele. Andmete edastamise võib korraldada koos maksejuhiste kogumi edastamisega.“;

10) paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja peab säilitama käesoleva seaduse § 25 lõigetes 2²–2⁴ sätestatud kohustuste täitmisega seonduvad dokumendid, dokumentide koopiad ja andmed.“;

11) paragrahvi 53 lõikes 4 asendatakse sõnad „teenistuskohdade koosseis ja isikkoosseis“ sõnadega „teenistus- ja töökohtade koosseis ning isikkoosseis“;

12) paragrahvi 55 lõikes 4 asendatakse läbivalt sõnad „volitatud ametnik“ sõnadega „volitatud ametnik või töötaja“;

13) paragrahvi 60 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Juurdepääs Rahapesu Andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele ja selle töötlemise õigus on ainult Rahapesu Andmebüroo ametnikul ja töötajal. Käesoleva seaduse alusel võib Rahapesu Andmebüroo juht kehtestada teabele juurdepääsu piirangu, tunnistades teabe asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. Rahapesu Andmebüroo ametnikud, töötajad ja muud isikud, kellel on juurdepääs Rahapesu Andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele, on kohustatud hoidma saladuses neile teadaolevat rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud teavet tähtajatult.“;

14) paragrahvi 60 lõikes 6 asendatakse sõnad „ametniku“ sõnadega „ametniku ja töötaja“;

15) paragrahvi 61 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 61. Rahapesu Andmebüroo ametnikule ja töötajale esitatavad nõuded“;

16) paragrahvi 61 lõikes 1 asendatakse sõnad „ametnikuks võib nimetada isiku“ sõnadega „ametniku ja töötajana võib teenistusse või tööle võtta“;

17) paragrahvi 61 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Rahapesu Andmebüroo ametnik ja töötaja on kohustatud tähtajatult hoidma saladuses neile seoses teenistus- või tööülesannetega teatavaks saanud andmeid, sealhulgas panga-, äri-, ameti-, kutse- või muu saladuse hoidmise kohustusega või info jagamise piiranguga teabe, ka pärast nende töötlemise või kasutamisega seotud teenistus- või töökohustuste täitmist või teenistus- või töösuhte lõppemist.“;

18) seadust täiendatakse §-ga 61¹ järgmises sõnastuses:

„§ 61¹. Taustakontroll

(1) Rahapesu Andmebüroosse ametniku ametikohale või töötaja töökohale kandideerimisel peab isik täitma Rahapesu Andmebüroo juhi kehtestatud vormis isikuankeedi, milles tuleb märkida andmed, mis võimaldavad hinnata kontrollitava isiku ameti- või töökohale sobivust. Kontrollitavalt isikult võib ankeedis küsida ka informatsiooni sugulaste ja hõimlaste (vanem, õde, vend, laps, abikaasa), ning abieluga sarnanevas suhtes oleva isiku ees- ja perekonnanime, isikoodi, isikukoodi puudumisel sünniaega ja -kohta ning kontaktandmeid. Isikuankeedis küsitud andmeid säilitatakse viis aastat isiku ameti- või töökohale kandideerimisest või teenistus- või töösuhte lõppemisest arvates.

(2) Rahapesu Andmebüroosse ametniku ametikohale või töötaja töökohale sobivuse hindamiseks võib tuvastada isiku isikusamasuse ja töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid, ning koguda tõendeid järgmiste asjaolude kohta:

1) isiku kontaktandmed, elukoha andmed, kodakondsuse ja isikut tõendava dokumendi andmed, töötamise andmed ning era- ja perekonnaelu andmed;

2) andmed isikule määratud karistuste ja karistatuse, karistusest vabastamise ning karistuste täitmisele pööramise kohta;

3) andmed isiku vastu algatatud kriminaalmenetluste, kus ta on tunnistatud kahtlustatavaks või süüdistatavaks, ja nendes asjades tehtud menetlust lõpetava lahendi kohta;

4) andmed isiku seotuse kohta organisatsiooni või liikumisega, mis oma tegevusega eirab avalikku korda või mille tegevus on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatusse vägivaldsele muutmisele, territoriaalse terviklikkuse vägivaldsele rikkumisele, vägivaldsele võimuhaaramisele või Eesti põhiseadusliku korra vägivaldsele muutmisele;

5) andmed isiku seotuse kohta välisriigi luure- või julgeolekuteenistusega.

(3) Rahapesu Andmebüroo juhil või tema volitatud ametnikul on õigus isikuankeedis esitatud andmete kontrollimiseks:

1) pöörduda riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste, samuti füüsiliste ja juriidiliste isikute poole järelepärimisega kontrollitava isiku isikuandmete kohta;

2) vestelda kontrollitava isiku, samuti tema tööandja ja õppeasutuse esindajate ning teiste isikutega, et selgitada välja kontrollitava isiku kõlbelised ja teised isikuomadused ning vajaduse korral ja küsitleva isiku nõusolekul võtta temalt kirjalik seletus;

3) kontrollida, kas kontrollitavat isikut on karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest, kas isikut on karistatud vangistusega või kas ta on kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav, sealhulgas saada andmeid karistusregistri arhiivist;

4) kontrollida isikuandmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku andmekogust;

5) töödelda üldsusele suunatud ja avalikest allikatest kättesaadavaid kontrollitava isiku kohta käivaid isikuandmeid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaolud võivad olla Rahapesu Andmebüroole aluseks keelduda isiku ametikohale nimetamisest või temaga töölepingu sõlmimisest. Keeldumise põhjuseid ja keeldumise aluseks olevaid asjaolusid ei avaldada.

(5) Rahapesu Andmebüroo võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaolusid kontrollida ametikohale nimetatud või tööle võetud isiku suhtes ka teenistus- või töösuhte ajal, kui on põhjendatud kahtlus, et esinevad asjaolud, mis välistaksid isiku ametikohale nimetamise või tema tööle võtmise. Teenistus- või töösuhtes olemise ajal isiku sobivuse hindamisel ilmnunud asjaolud võivad olla isiku teenistusest vabastamise või töölepingu ülesütlemise alusteks, kui need toovad endaga kaasa usalduse kaotuse isiku vastu või need oleksid välistanud tema ametikohale nimetamise või tema tööle võtmise.“;

19) paragrahvi 62 lõigetes 2 ja 4 täiendatakse pärast sõnu „Rahapesu Andmebüroo ametnikuga“ sõnadega „ja töötajaga“;

20) paragrahvi 62 lõiget 3 täiendatakse pärast sõnu „Rahapesu Andmebüroo ametniku“ sõnadega „ja töötaja“;

21) paragrahvi 69 lõiget 4 täiendatakse pärast sõnu „Rahapesu Andmebüroo ametnike teenistussuhetega“ sõnadega „ja töötajate töösuhetega“;

22) paragrahvi 70 täiendatakse lõikega 3² järgmises sõnastuses:

„(3²) Virtuaalväringu teenuse pakkumise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses ja käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule järgmised andmed ja dokumendid:

1) varade ja aktsia- või osakapitali suurus, selle sissemaksmist ja suurust tõendavad dokumendid;

2) taotleja algbilanss ja ülevaade tuludest, kuludest, kasumist ja rahavoogudest ning nende aluseks olevatest eeldustest või tegutseva äriühingu puhul bilanss ja kasumiaruanne tegevusloa taotluse esitamisele eelnenud kuu lõpu seisuga ning olemasolu korral viimase kolme majandusaasta aruanded;

3) käesoleva seaduse §-s 70¹ sätestatud nõuetele vastav äriplaan;

4) andmed kavandatavate teenuste osutamiseks vajalike infotehnoloogiliste süsteemide ning muude tehnoloogiliste vahendite ja süsteemide kohta, sealhulgas teenuse järjepidevuse tagamiseks kasutatavate turvameetmete kirjeldus ja tegevuse tehnilise korralduse tase;

5) kirjeldus kavandatavate teenuste osutamisel kasutatavatest infotehnoloogilistest süsteemidest ja muudest tehnoloogilistest vahenditest, millega teenuse osutaja tagab tehingute ja klientide tuvastamise ning jälgimise viisil, mis võimaldab täita käesolevas seaduses sätestatud kohustusi ja rahvusvahelise sanktsiooni seaduses sätestatud erikohustusi, sealhulgas suuremat riski iseloomustavate asjaolude tuvastamise, kahtlaste tehingute tuvastamise ja nendest viivitamatu teatamise;

6) andmed iga aktsionäri, osaniku või liikme omandatavate või talle kuuluvate aktsiate või osade ja häälte arvu kohta;

7) andmed taotleja audiitorettevõtja kohta, mis sisaldavad nende nime, elu- või asukohta, isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega või registrikoodi;

8) käesoleva seaduse §-s 75² nimetatud andmed taotlejas olulist osalust omavate isikute kohta;

9) andmed äriühingute kohta, milles taotleja või tema juhtorgani liikme osalus on suurem kui 20 protsenti, kusjuures need andmed peavad sisaldama aktsia- või osakapitali suurust.“;

23) paragrahvi 70 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Virtuaalvääringu teenuse pakkumise tegevusluba ei ole teisele isikule üleantav. Tegevusluba tunnistatakse kehtetuks, kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja ühineb uue ühingu asutamisega või ühineb ja tegevust jätkab ühendav ühing.“;

24) paragrahvi 70 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui ettevõtja soovib tegevusluba kasutada ka tütarettevõtja tegevuseks, esitab ta tegevusloa taotluses selle tütarettevõtja kohta lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule ka kõik käesoleva paragrahvi lõikes 3 ning vajaduse korral ka käesoleva paragrahvi lõigetes 3² ja 4 nimetatud andmed ja dokumendid.“;

25) seadust täiendatakse §-ga 70¹ järgmises sõnastuses:

„§ 70¹. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja äriplaan

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja äriplaan peab sisaldama taotleja kavandatava äritegevuse olemuse, organisatsioonilise ülesehituse ja juhtimisstruktuuri kirjeldust ning plaanitavate teenuste osutamisega seotud isikute õiguste, kohustuste ja vastutuse kirjeldust, samuti järgmiste asjaolude kirjeldust, prognoosi ja analüüsi:

- 1) tulude ja kulude suurus tegevusalade kaupa;
- 2) teenuse osutamisega seotud kohustused;
- 3) taotleja varade ja aktsia- või osakapitali suurus;
- 4) kavandatav tegevus, osutatavad teenused, pakutavad tooted ja eeldatavad kliendid;
- 5) bilansside ja finantsnäitajate plaanid, milles on muu hulgas nimetatud tulud, kulud, kasum ja rahavood ning nende aluseks olevad eeldused;
- 6) riskide juhtimise üldpõhimõtted ja riskide juhtimise strateegia;
- 7) vahendajad ja muud isikud ning teenused, mida kasutatakse taotleja äritegevuses;
- 8) muud tähtsust omavad asjaolud.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja äriplaan esitatakse vähemalt kahe aasta kohta.“;

26) paragrahvi 71 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

„§ 71. Tegevusloa andmine ja selle andmisest keeldumine

(1) Otsuse tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta teeb Rahapesu Andmebüroo 60 päeva jooksul kõigi nõuetekohaste dokumentide ja andmete saamisest arvates. Rahapesu Andmebüroo otsusel võib tegevusloa andmise tähtaega pikendada kuni 120 päevani.

(2) Kui ettevõtja ei ole tegevusloa taotlemisel esitanud kõiki käesoleva seaduse §-s 70 nimetatud andmeid ja dokumente või need on ebaõiged, eksitavad või mittetäielikud või ei ole nõuetekohaselt vormistatud, jätab Rahapesu Andmebüroo taotluse läbi vaatamata.“;

27) paragrahvi 72 pealkirja muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 72. Tegevusloa kontrolliese ja selle andmisest keeldumise alused“;

28) paragrahvi 72 lõike 1 punktid 4–6 tunnistatakse kehtetuks;

29) paragrahvi 72 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

(1¹) Rahapesu Andmebürool on õigus keelduda virtuaalvääringu teenuse pakkumise tegevusloa andmisest, kui:

- 1) ettevõtja ei vasta käesoleva seadusega või selle alusel antud õigusaktidega virtuaalvääringu teenuse pakkuja suhtes kehtestatud nõuetele;
- 2) ettevõtja aktsia- või osakapital ei ole täielikult sisse makstud;

- 3) ettevõtja omavahendite minimaalsuurus ei vasta käesoleva seaduse §-s 72² kehtestatud nõuetele;
- 4) ettevõtja juhtorgani liige, aktsionär või osanik ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 5) ettevõtja ja teise isiku vaheline märkimisväärne seos takistab taotleja üle piisava järelevalve teostamist või see on takistatud teise riigi, kus isik, kellega taotlejal on märkimisväärne seos, on asutatud, õigusaktidest tulenevate nõuete või nende rakendamise tõttu;
- 6) ettevõtjal ei ole piisavalt rahalisi vahendeid või ettevõtja juhtorgani liikmel ei ole piisavalt kogemusi, mis on vajalikud järjepidevaks tegutsemiseks virtuaalvääringu teenuse pakkujana;
- 7) ettevõtja esitatud andmetest selgub, et ta eesmärk ei ole tegutseda Eestis või tema äritegevusel ei ole seoseid Eestiga;
- 8) ettevõtja esitatud sise-eeskirjad ei ole taotleja tegevuse laadi, ulatust ja keerukuse astet arvestades piisavad, proportsionaalsed ja üheselt mõistetavad või on need kehtiva õigusega vastuolus;
- 9) ettevõtjat või tema juhtorgani liiget on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ja vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või taotleja või tema juhtorgani liikme suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni;
- 10) ettevõtja infotehnoloogilised süsteemid ja muud tehnoloogilised vahendid ei ole teenuse osutamiseks piisavad;
- 11) ettevõtja käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisik töötab mõnes teises virtuaalvääringu teenuse pakkujas kontaktisikuna või struktuuriüksuse juhina;
- 12) ettevõtjale või ettevõtjas olulist osalust omavale isikule on varem väljastatud tegevusluba, mis on kehtetuks tunnistatud käesoleva seaduse § 75 lõikes 2 punktides 2–11 nimetatud alusel;
- 13) ettevõtja juhatuse liige või kontaktisik ei vasta käesoleva seaduse §-s 72⁵ sätestatud tingimustele;
- 14) virtuaalvääringu teenuse pakkujas välisriigi äriühing ei tegutse Eestis äriregistrisse kantud filiaali kaudu, mille tegevuskoht ja juhataja asukoht on Eestis;
- 15) ettevõtjal ei ole maksekontot krediitiasutuses, e-raha asutuses või makseasutuses, mis on asutatud Eestis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja osutab Eestis teenuseid piiriülevalt või mis on asutanud Eestis filiaali.“;

30) paragrahvi 72 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Isikul ei ole korrektset ärialast mainet, kui Rahapesu Andmebüroo on tuvastanud asjaolud, mis seavad kahtluse alla selle olemasolu või kinnitavad selle puudumist. Isiku ärialane maine ei ole korrektne muu hulgas, kui:

- 1) tema tegevus või tegevusetus on kaasa toonud teenuseosutaja või muu finantsjärelevalve alla kuuluva isiku pankroti või tegevusloa kehtetuks tunnistamise finantsjärelevalve asutuse algatusel;
- 2) ta on pannud toime esimese astme kuriteo;
- 3) tema suhtes on kohus vastavalt karistusseadustiku §-le 49 kohaldanud tegutsemiskeeldu või §-le 49¹ ettevõtluskeeldu, samuti kui tema suhtes kehtib ärikeeld või teataval erialal või ametikohal töötamise keeld või teda on karistatud sellise keelu rikkumise eest;
- 4) ta ei ole suuteline korraldama teenuseosutaja tegevust selliselt, et investorite ja klientide huvid oleksid piisavalt kaitstud;
- 5) ta on esitanud Rahapesu Andmebüroole valeinformatsiooni või jätnud olulise informatsiooni esitamata;
- 6) teda on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest ning tema vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.“;

31) paragrahvi 72 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Virtuaalvääringu teenuse tegevusloa taotleja, taotleja juhtorgani liige ja taotlejas olulist osalust omav isik ei või kahe aasta jooksul Rahapesu Andmebüroo tegevusloa andmisest keeldumise või käesoleva seaduse § 75 lõike 2 punktide 2–11 alusel tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse jõustumisest arvates uut tegevusloa taotlust esitada.“;

32) seadust täiendatakse §-dega 72¹–72⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 72¹. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja osa- või aktsiakapital

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja osa- või aktsiakapital peab olema vähemalt 350 000 eurot.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja asutamisel uue äriühinguna võib osa- või aktsiakapitali sissemakse olla ainult rahaline.

§ 72². Nõuded virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahenditele

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendid peavad igal hetkel vastama ühele järgmistest suurustest, olenevalt sellest, kumb on suurem:

- 1) käesoleva seaduse § 72¹ lõikes 1 sätestatud osa- või aktsiakapitali suurus;
- 2) vähemalt neljandik eelmise majandusaasta püsivatest üldkuludest.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendid koosnevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.06.2013, lk 1–337) artiklites 26–30 sätestatud esimese taseme põhiomavahenditest koos nimetatud määruse artiklis 36 sätestatud mahaarvamistega, sealjuures ei kohaldata mahaarvamisele nimetatud määruse artiklites 46 ja 48 sätestatud künnisega seotud erandeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud püsivad üldkulud vaadatakse üle igal aastal.

(4) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja on tegutsenud vähem kui 12 kuud, võib ta püsivate üldkulude arvutamisel kasutada majandustegevuse prognoose tingimusel, et ta hakkab kasutama varasemate perioodide andmeid niipea, kui need on kättesaadavad.

(5) Majandusaasta püsivate üldkulude arvutamise põhimõtted kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(6) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud rakendama meetmeid, mis tagavad igal ajal võimaluse omavahendite arvutamiseks piisava täpsusega.

(7) Rahapesu Andmebüroo võib määrata tähtaja, mille jooksul peab virtuaalvääringu teenuse pakkuja viima omavahendid käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetega kooskõlla.

§ 72³. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja audiitorkontroll

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja raamatupidamise aastaaruande audit on kohustuslik.

(2) Audiitorettevõtjaks võib nimetada audiitortegevuse seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud isiku.

(3) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja audiitorettevõtja võib nimetada ühekordse auditi tegemiseks või teatud tähtajaks, kuid mitte kauemaks kui viieks aastaks. Viieks aastaks nimetatud audiitorettevõtja nimetamine vahetult järgnevaks perioodiks ei ole lubatud.

(4) Audiitorettevõtja peab kontrollima virtuaalvääringu teenuse pakkuja poolt omavahendite kohta kehtestatud nõuete täitmist ning esitama sellekohase arvamuse virtuaalvääringu teenuse pakkujale ja Rahapesu Andmebüroole.

(5) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja asukohajärgne kohus määrab Rahapesu Andmebüroo avalduse alusel audiitorettevõtja, kui:

- 1) üldkoosolek või osaühingu juhtatus ei ole audiitorettevõtjat nimetanud;
- 2) üldkoosoleku või osaühingu juhatuse nimetatud audiitorettevõtja loobus audiitorkontrolli tegemisest;
- 3) Rahapesu Andmebüroo hinnangul on audiitorettevõtja kaotanud usalduse.

(6) Kohtu määratud audiitorettevõtja volitused kestavad kuni üldkoosolek või osaühingu juhatuse nimetab uue audiitorettevõtja.

§ 72⁴. Sisekontroll ja andmete säilitamine

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja rakendama piisavaid sisekontrolli meetmeid, mis hõlmavad virtuaalvääringu teenuse pakkuja kõiki juhtimis- ja tegevustasandeid.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja nõukogu määrab siseauditi üksuse ülesannete täitmiseks siseauditi juhi (edaspidi siseaudiitor). Siseaudiitorile kohaldatakse audiitortevõtmise seaduses atesteeritud siseaudiitori kohta sätestatud nõudeid ja tegevuse õiguslikke aluseid. Siseaudiitor ei või täita ülesandeid, mis põhjustavad või võivad põhjustada huvide konflikti.

(3) Siseaudiitori ülesanne on kontrollida virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja tema juhtide ning töötajate tegevuse vastavust õigusaktidele, Rahapesu Andmebüroo ettekirjutustele, juhtimisorganite otsustele, sise-eeskirjadele, virtuaalvääringu teenuse pakkuja sõlmitud lepingutele ja heale tavale.

(4) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tagab siseaudiitorile kõik tema ülesannete täitmiseks vajalikud õigused ja töötingimused, sealhulgas õiguse saada selgitusi ja teavet virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhtidelt ja töötajatelt ning jälgida avastatud puuduste kõrvaldamist ja tehtud ettepanekute täitmist.

(5) Siseaudiitor on kohustatud talle virtuaalvääringu teenuse pakkuja kohta teatavaks saanud teabe, mis osutab õigusrikkumistele või klientide huvide kahjustamisele, viivitamata kirjalikult edastama virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhtidele ning Rahapesu Andmebüroole.

(6) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ning tema välisriigi filiaalid säilitavad käesolevas seaduses sätestatud andmed muutumatuna ja Rahapesu Andmebüroole kättesaadavana viie aasta jooksul, kui Rahapesu Andmebüroo ei ole kehtestanud teistsugust tähtaega või seaduses ei ole sätestatud pikemat tähtaega.

(7) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ning tema välisriigi filiaalid säilitavad dokumente, milles sätestatakse teenuse osutamise lepingu kohased virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja kliendi õigused ja kohustused või tingimused, mille alusel kliendile teenust osutatakse, nii kaua, kuni lepinguline või muu virtuaalvääringu teenuse pakkumisega seotud õigussuhe kliendiga ei ole lõppenud, kui käesolevas seaduses ja muus õigusaktis ei ole sätestatud pikemat tähtaega.

(8) Rahapesu Andmebürool on õigus nõuda, et pärast virtuaalvääringu teenuse pakkujale antud tegevusloa lõppemist peab ta säilitama andmeid käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud viieaastase tähtaja möödumiseni.

§ 72⁵. Kõrgendatud nõuded virtuaalvääringu teenuse pakkuja asukohale, tegevuskohale juhatuse liikmetele ja kontaktisikule

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liikmel peab olema kõrgharidus ja vähemalt kaheaastane erialane töökogemus.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liige ei või olla enama kui kahe virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liikme ametikohal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 sätestatud piirangu tähenduses loetakse järgimised ametikohad üheks ametikohaks:

- 1) juhatuse liikme ametikohad samas konsolideerimisgrupis;
- 2) juhatuse liikme ametikohad äriühingus, milles virtuaalvääringu teenuse pakkuja omab olulist osalust.

(4) Rahapesu Andmebüroo võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule anda juhatuse liikmele loa ühele täiendavale juhatuse liikme ametikohale asumiseks.

(5) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisik, ei või olla teise virtuaalvääringu teenuse pakkuja kontaktisik või struktuuriüksuse juht.

(6) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja juhatuse liige võib töötada käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisikuna või vastava struktuuriüksuse juhina üksnes nendes virtuaalvääringu teenuse pakkujates, kus ta on juhatuse liige.

(7) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht ja tegevuskoht on Eestis. Välisriigi äriühing tegutseb Eestis äriregistrisse kantud filiaali kaudu, mille tegevuskoht ja juhataja asukoht on Eestis. Eelnimetatud asu- või tegevuskoha kaudu on võimalik igal ajal tagada järelevalve- või uurimisasutuse esindajale juurdepääs kogutavatele ja säilitatavatele andmetele.

§ 72⁶. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja majandustegevusest ajutiselt loobumine

Virtuaalvääringu teenuse pakkuja ei saa esitada majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 34 lõikes 2 sätestatud majandustegevusest ajutiselt loobumise teadet.

§ 72⁷. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevus välisriigis

(1) Kui tegevusloa saanud virtuaalvääringu teenuse pakkuja soovib tegutseda välisriigis, sealhulgas asutada välisriigis filiaali või osutada välisriigis piiriüleselt teenust, esitab ta Rahapesu Andmebüroole avalduse ning järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) selle välisriigi nimi, kus kavatakse filiaal asutada või piiriülest teenust osutada (edaspidi sihtriik);
- 2) tegevuskava, mis sisaldab andmeid kõigi sihtriigis osutatavate teenuste kohta;
- 3) filiaali asutamise korral filiaali asukoha aadress sihtriigis, organisatsioonilise struktuuri kirjeldus ning juhtimise eest vastutavate isikute nimed ja isikukoodid või nende puudumise korral sünniajad ja elukohad;
- 4) filiaali asutamise korral käesoleva seaduse §-s 70¹ sätestatud nõuetele vastav äriplaan filiaalina sihtriigis tegutsemise kohta, filiaali sise-eeskirjad ja filiaalis rakendatav raamatupidamise siseeeskiri.

(2) Käesoleva paragrahvis nimetatud andmed ja dokumendid esitatakse eesti keeles. Rahapesu Andmebüroo nõudmisel esitatakse andmed ja dokumendid koos vandetõlgi tehtud tõlkega selle riigi ametlikku keelde või ühte ametlikest keeltest, kus virtuaalväeringu teenuse pakkuja soovib filiaali asutada.

(3) Rahapesu Andmebüroo on kohustatud ühe kuu jooksul kõigi nõutud andmete ja dokumentide saamisest arvates tegema otsuse, millega Rahapesu Andmebüroo:

- 1) kiidab heaks sihtriigis filiaali asutamise või piiriülese teenuse osutamise või
- 2) keelab virtuaalväeringu teenuse pakkujal sihtriigis filiaali asutamise või piiriülese teenuse osutamise.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 või 2 nimetatud otsuse teeb Rahapesu Andmebüroo viivitamata virtuaalväeringu teenuse pakkujale teatavaks.

(5) Rahapesu Andmebüroo võib teha käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud otsuse keeldumise kohta, kui tema hinnangul esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) virtuaalväeringu teenuse pakkuja finantsseisund, organisatsiooniline ülesehitus või muud võimalused ei ole piisavad tegevuskavas nimetatud teenuste osutamiseks sihtriigis;
- 2) filiaali asutamine või virtuaalväeringu teenuse pakkuja esitatud tegevuskava rakendamine võib kahjustada tema klientide huve, tema finantsseisundit või tegevuse usaldusväarsust;
- 3) esitatud andmed või dokumendid on ebaõiged või eksitavad või ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;
- 4) filiaali asutamine või virtuaalväeringu teenuse pakkuja esitatud tegevuskava rakendamine võib olla seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega või selle katsega või suurendab selliseid riske.

(6) Enne tegevuse alustamist teatab virtuaalväeringu teenuse pakkuja Rahapesu Andmebüroole kuupäeva, millal sihtriigis teenuste osutamist alustatakse.

(7) Virtuaalväeringu teenuse pakkuja teavitab viivitamata Rahapesu Andmebürood muudatusest käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetes või dokumentides, võimaluse korral vähemalt üks kuu enne muudatuse rakendumist.

(8) Sihtriigis uue filiaali asutamiseks esitab virtuaalväeringu teenuse pakkuja Rahapesu Andmebüroole avalduse ning asjakohased käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide ja andmete täiendused. Sellisel juhul kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 2–7 sätestatut.“;

33) paragrahvi 75 senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõikes 1 ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib Rahapesu Andmebüroo tunnistada käesoleva seaduse § 70 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusloa kehtetuks, kui:

- 1) virtuaalväeringu teenuse pakkuja tegevus on peatunud kauemaks kui kuueks järjestikuseks kuuks;
- 2) virtuaalväeringu teenuse pakkuja kuulub konsolideerimisgruppi, mille struktuur ei võimalda saada konsolideeritud järelevalveks vajalikku informatsiooni, või teenuseosutajaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv äriühing on asutatud riigis, kus pädeval järelevalveasutusel ei ole õiguslikku alust või võimalusi Rahapesu Andmebürooga koostöö tegemiseks või mille

õigusaktidest tulenevad nõuded või nende rakendamine takistaks taotleja üle piisava järelevalve teostamist;

3) virtuaalvääringu teenuse pakkuja ja muu isiku vahel olev märkimisväärne seos takistab piisava järelevalve teostamist;

4) ilmneb, et virtuaalvääringu teenuse pakkuja on valinud tegevusloa taotlemise ja registreerimise kohaks Eesti eesmärgiga hoida kõrvale välisriigis, kus ta peamiselt tegutseb, teenuseosutajale või tegevusele kehtestatud keeldudest või rangemate nõuete täitmisest;

5) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi pädeva järelevalveasutuse poolt Rahapesu Andmebüroole esitatud teabe kohaselt on virtuaalvääringu teenuse pakkuja rikkunud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi õigusaktis sätestatud tingimusi;

6) virtuaalvääringu teenuse pakkuja on tegevusloa taotlemisel esitanud valeandmeid, millel oli loa andmise otsustamisel oluline tähendus, samuti muul juhul, kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja on esitanud või tema volitusel on esitatud Rahapesu Andmebüroole valeandmeid;

7) virtuaalvääringu teenuse pakkuja avaldab oma tegevuse või juhtide kohta oluliselt ebaõiget või eksitavat teavet või reklaami;

8) virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendite suurus ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele;

9) virtuaalvääringu teenuse pakkuja on korduvalt või olulisel määral rikkunud tema tegevust reguleerivates õigusaktides sätestatud;

10) virtuaalvääringu teenuse pakkujat või tema juhtorgani liiget on karistatud majanduslase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ja vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud;

11) virtuaalvääringu teenuse pakkuja on toime pannud rahapesu või rahastanud või toetanud terrorikuriteo toimepanemist või on rikkunud rahvusvahelist sanktsiooni või rikub rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavate õigusaktidega kehtestatud korda.“;

34) seadust täiendatakse §-dega 75²–75¹² järgmises sõnastuses

„§ 75². Virtuaalvääringu teenuse pakkujas olulise osaluse omandamisest või suurendamisest teavitamine

(1) Oluline osalus virtuaalvääringu teenuse pakkujas on otsene või kaudne osalus virtuaalvääringu teenust pakkuva äriühingu aktsia- või osakapitalis, mis on vähemalt 10 protsenti äriühingu aktsia- või osakapitalist, seda väljendavatest kõigist õigustest või kõigist häälest äriühingus või mis võimaldab olulise mõju äriühingu juhtorganite üle.

(2) Olulise osaluse omandamine või suurendamine käesoleva seaduse tähenduses on sündmuse või tehingu tulemusel virtuaalvääringu teenuse pakkujas olulise osaluse omandamine või osaluse suurendamine üle 20, 30 või 50 protsendi virtuaalvääringu teenuse pakkuja aktsia- või osakapitalis, seda väljendavates kõigis õigustes või kõigist häälest äriühingus või tehingu tegemine, mille tulemusel virtuaalvääringu teenuse pakkuja muutub tema kontrollitavaks äriühinguks.

(3) Isik, kes kavatses olulise osaluse omandada või seda suurendada (edaspidi *omandaja*), teavitab oma kavatsusest Rahapesu Andmebürood ning esitab järgmised andmed ja dokumendid:

1) omandatavad aktsiad, osad, õigused ja hääled;

2) juriidilisest isikust omandaja puhul nimi ja registrikood, selle puudumise korral asukohariigi asjakohane identifitseerimistunnus, ning kontaktandmed;

3) füüsilisest isikust omandaja puhul nimi ja isikukood, selle puudumise korral sünniaeg ja sünnikoht, elukoha aadress ning kontaktandmed;

- 4) kui omandaja, tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või füüsilisest isikust osanik, aktsionär või liige on välisriigi kodanik, siis käesoleva seaduse § 70 lõike 3 punktides 8 ja 9 nimetatud andmed ja dokumendid;
- 5) kui juriidilisest isikust omandaja ei ole registreeritud Eesti äriregistris, siis käesoleva seaduse § 70 lõike 3 punktis 3 nimetatud andmed ja dokumendid;
- 6) konsolideerimisgruppi kuuluva omandaja puhul konsolideerimisgrupi struktuuri kirjeldus koos andmetega sinna kuuluvate äriühingute osaluse suuruse kohta.

(4) Omandaja on Rahapesu Andmebüroo nõudel kohustatud esitama ka järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) juriidilisest isikust omandaja puhul kolme viimase majandusaasta aruanded koos kasumi jaotamise ettepanekute ja vandeaudiitori aruannetega;
- 2) füüsilisest isikust omandaja puhul kolme viimase aasta varanduslikku seisutõendavad dokumendid, sealhulgas täielik loetelu talle kuuluvate kinnisasjade, ehitiste ja väärtpaberite kohta ning tema viimase kolme aasta tuludeklaratsioonide kinnitatud ärakirjad.

(5) Kui isik omandab või suurendab olulist osalust mõne sündmuse tõttu või teingu tulemusel, mille puhul ei ole enne olulise osaluse omandamist või suurendamist võimalik Rahapesu Andmebürood käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud korras teavitada, on isik kohustatud pärast olulise osaluse omandamisest või suurendamisest teadasaamist seda viivitamata tegema, esitades Rahapesu Andmebüroole käesoleva paragrahvi lõikes 3 ja Rahapesu Andmebüroo nõudel lõikes 4 nimetatud andmed ja dokumendid.

§ 75³. Olulist osalust omavatele isikutele esitatavad nõuded

Virtuaalvääringu teenuse pakkujas võib olulise osaluse omandada, seda omada ja suurendada ning virtuaalvääringu teenuse pakkuja üle kontrolli saavutada, seda omada ja suurendada isik:

- 1) kes on laitmatu ärialase mainega ning kelle tegevus seoses omandamisega vastab teenuseosutaja kindla ja usaldusväärse juhtimise põhimõtetele;
- 2) kelle finantsseisund on piisavalt tugev, et tagada teenuseosutaja korrapärane ja usaldusväärne tegevus, ning juriidilise isiku puhul peavad tema raamatupidamise aruanded nende olemasolu korral võimaldama adekvaatselt tema finantsseisundi hindamist;
- 3) kes on võimeline tagama, et teenuseosutaja on suuteline järgima käesolevas seaduses sätestatud nõudeid omavahenditele ja vara hoidmise nõudeid, samuti nõuet, et konsolideerimisgrupil, mille osaks teenuseosutaja saab, on olemas struktuur, mis võimaldab teostada tõhusat järelevalvet, vahetada teavet ja teha koostööd finantsjärelevalve asutuste vahel;
- 4) kelle suhtes ei ole põhjendatud kahtlust, et omandamine on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega või selle katsega või olulise osaluse omandamine suurendab selliseid riske;
- 5) kelle suhtes ei ole kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni rahvusvahelise sanktsiooni seaduse mõistes.

§ 75⁴. Olulise osaluse omandamise ja suurendamise tingimused ning keelamise alused

(1) Omandaja võib olulise osaluse omandada või seda suurendada, kui Rahapesu Andmebüroo ei ole 60 tööpäeva möödumisel omandaja esitatud käesoleva seaduse § 75² lõikes 3 nimetatud teate saamisest arvates oma ettekirjutusega olulise osaluse omandamist või suurendamist keelanud.

(2) Rahapesu Andmebürool on õigus määrata omandajale tähtaeg, mille jooksul tal on õigus oluline osalus omandada või seda suurendada. Tähtaeg ei või ületada 12 kuud. Omandaja on kohustatud viivitamata teavitama Rahapesu Andmebürood olulise osaluse omandamisest või suurendamisest või selle tegemata jätmise otsusest.

(3) Rahapesu Andmebüroo võib oma ettekirjutusega keelata olulise osaluse omandamise või suurendamise, kui:

- 1) omandaja ei ole ettenähtud tähtpäevaks esitanud Rahapesu Andmebüroole käesoleva seadusega ette nähtud või Rahapesu Andmebüroo poolt käesoleva seaduse alusel nõutud andmeid või dokumente;
- 2) Rahapesu Andmebüroole esitatud andmed või dokumendid ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele või need on ebaõiged, eksitavad või puudulikud;
- 3) olulise osaluse omandamine toimuks vähem kui kaks aastat pärast virtuaalvääringu teenuse pakkumise tegevusloa andmist;
- 4) olulise osaluse omandamise või suurendamise tulemusel ei vastaks virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusloa andmise kontrolliesemeks olevatele nõuetele, sealhulgas olukorras, kus omandajal puudub korrektne ärialane maine või Rahapesu Andmebürool puudub võimalus veenduda, et omandajal käesoleva seaduse § 70 lõike 3 punktis 8 nimetatud karistus puudub;
- 5) omandaja ei ole, vaatamata Rahapesu Andmebüroo sellekohasele nõudmisele, esitanud olulise osaluse omandamiseks või suurendamiseks kasutatavate rahaliste või mitterahaliste vahendite legaalselt päritolu tõendavaid dokumente;
- 6) olulise osaluse omandajaks on isik, kelle tegevusluba on eelneva 12 kuu jooksul käesoleva seaduse § 75 alusel kehtetuks tunnistatud või kes on sellise isiku osanik, aktsionär, liige või tegelik kasusaaja.

(4) Rahapesu Andmebüroo võib pärast olulise osaluse omandamist või suurendamist teha ettekirjutuse, mille kohaselt loetakse olulise osaluse omandamine või suurendamine käesoleva seadusega vastuolus olevaks, kui:

- 1) omandaja on esitanud eksitavaid või ebaõigeid andmeid või dokumente või
- 2) ilmnevad muud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaolud.

(5) Rahapesu Andmebürool on õigus oma ettekirjutusega keelata või piirata omandajal või isikul, kes virtuaalvääringu teenuse pakkujas olulist osalust omab või kelle kontrollitavaks äriühinguks virtuaalvääringu teenuse pakkuja on, virtuaalvääringu teenuse pakkujas hääleõiguse või muude kontrolli võimaldavate õiguste teostamist, kui esinevad käesoleva paragrahvi lõikes 3 või 4 nimetatud asjaolud.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 sätestatud Rahapesu Andmebüroo ettekirjutuste järgimine on kohustuslik ka virtuaalvääringu teenuse pakkujale, tema aktsiaraamatu pidajale või muule isikule, kes korraldab hääleõiguse teostamist.

§ 75⁵. Ebaseadusliku olulise osaluse omandamise ja suurendamise tagajärjed

(1) Olulise osaluse omandamise või suurendamise tehingu tagajärjel ei ole isikul õigust teostada osalusega kaasnevat hääleõigust ja tema osalust või sellega esindatud hääli ei arvata üldkoosoleku kvoorumisse, kui:

- 1) tehing on vastuolus Rahapesu Andmebüroo jõustunud ettekirjutusega;
- 2) tehingust ei ole Rahapesu Andmebürood käesoleva seaduse §-s 75² sätestatud korras teavitatud või
- 3) tehing on tehtud enne käesoleva seaduse § 75⁴ lõikes 1 või pärast lõikes 2 nimetatud tähtaja lõppemist.

(2) Kui tehingu tulemusel, mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, on oluline osalus omandatud või seda on suurendatud ning olulist osalust esindavad hääled on arvatud üldkoosoleku kvoorumisse ja need on mõjutanud üldkoosoleku otsuse vastuvõtmist, võib kohus Rahapesu Andmebüroo või virtuaalvääringu teenuse pakkuja osaniku, aktsionäri, liikme või juhtorgani liikme avalduse alusel tunnistada üldkoosoleku otsuse

kehtetuks, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul üldkoosoleku otsuse vastuvõtmisest arvates.

(3) Tehingu tulemusel, mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, on keelatud teostada virtuaalvääringu teenuse pakkuja kontrollitavaks äriühinguks saamisega kaasnevaid õigusi. Kui teostati tehingust, millega virtuaalvääringu teenuse pakkuja pidi muutuma isiku kontrollitavaks äriühinguks ja mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, tulenevaid kontrolli võimaldavaid õigusi, võib kohus õiguste teostamisest arvates kolme kuu jooksul esitatud Rahapesu Andmebüroo või virtuaalvääringu teenuse pakkuja osaniku, aktsionäri, liikme või juhtorgani liikme avalduse alusel tunnistada selliste õiguste teostamise kehtetuks.

§ 75⁶. Olulise osaluse muutumisest teavitamine

(1) Kui isik kavatsseb võõrandada aktsiaid või osasid ulatuses, millega ta kaotab olulise osaluse virtuaalvääringu teenuse pakkujas või vähendab oma osalust alla mõne käesoleva seaduse § 75² lõikes 2 nimetatud määra või loobub kontrollist virtuaalvääringu teenuse pakkuja üle, peab ta oma kavatsusest Rahapesu Andmebürood viivitamata teavitama, näidates teates ära omatavate, võõrandatavate ja pärast tehingut talle jäävate aktsiate või osade arvu, ning esitama käesoleva seaduse § 75² lõikes 3 ja Rahapesu Andmebüroo nõudel lõikes 4 nimetatud andmed ning dokumendid isiku kohta, kellele aktsiad või osad kavatsetakse võõrandada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui isik kaotab mõne muu sündmuse või tehingu tõttu kontrolli virtuaalvääringu teenuse pakkuja üle või olulise osaluse virtuaalvääringu teenuse pakkujas või tema osalus väheneb alla mõne käesoleva seaduse § 75² lõikes 2 nimetatud piirmäära. Sellisel juhul on isik kohustatud pärast olulise osaluse või kontrolli kaotamisest või osaluse vähenemisest teadasaamist viivitamata teavitama Rahapesu Andmebürood.

(3) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja on käesoleva seaduse § 75² lõigetes 2 ja 5 ning käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tehingutest teadasaamise korral kohustatud sellest Rahapesu Andmebürood viivitamata teavitama.

§ 75⁷. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja järelevalve tasu

(1) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja järelevalvetasu koosneb kapitaliosast ja mahuosast.

(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja maksab järelevalvetasu kapitali- ja mahuosa, välja arvatud käesoleva seaduse § 75⁹ lõigetes 5 ja 6 sätestatud juhtudel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud järelevalvetasu maksmise kohustus (edaspidi *rahastamiskohustus*) tekib alates virtuaalvääringu teenuse pakkumise tegevusloa andmise otsusest.

(4) Rahastamiskohustus lõpeb virtuaalvääringu teenuse pakkumise tegevusloa kehtivus lõppemisega.

(5) Rahastamiskohustuse lõppemisel järelevalvetasu ei tagastata.

§ 75⁸. Järelevalvetasu määr ning ettemakse ja lõppmakse arvutamine

(1) Järelevalvetasu kapitaliosa on summa, mis võrdub ühe protsendiga käesoleva seaduse § 72¹ lõikes 1 sätestatud aktsia- või osakapitali summast.

(2) Järelevalvetasu mahuosa on summa, mis võrdub 0,035 protsendiga virtuaalvääringu teenuse pakkuja täidetud ja käesoleva seaduse § 3 punktis 10² nimetatud teenuse osutamise käigus algatatud või vastu võetud tehingute kogusummast.

(3) Virtuaalvääringu teenuse pakkuja järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks selle isiku poolt Rahapesu Andmebüroo eelmise aasta kohta esitatud aruannetes kajastatud täidetud ja käesoleva seaduse § 3 punktis 10² nimetatud teenuse osutamise käigus algatatud või vastu võetud tehingute kogusummast.

§ 75⁹. Järelevalvetasu tasumine

(1) Järelevalvetasu summa tasumiseks saadab Rahapesu Andmebüroo isikut ära kuulamata vastavasisulise korralduse, näidates ära kohaldatava järelevalvetasu määra, maksmisele kuuluva järelevalvetasu summa ja maksmise tähtaja.

(2) Järelevalvetasu tasutakse ettemakse ja lõppmaksena. Rahapesu Andmebüroo eelarveaastal (edaspidi *eelarveaasta*) selle eelarveaasta eest tasumisele kuuluva järelevalvetasu lõplikuks suuruseks on järelevalvetasu lõppmakse summa.

(3) Lõppmaksest suurema järelevalvetasu ettemakse korral tagastab Rahapesu Andmebüroo enammakstud järelevalvetasu käesoleva seaduse § 75¹⁰ lõikes 2 sätestatud tähtpäevaks.

(4) Lõppmaksest väiksema järelevalvetasu ettemakse korral tasutakse lõppmaksena lõppmakse ja tasutud ettemakse vahe käesoleva seaduse § 75¹⁰ lõikes 2 sätestatud tähtpäevaks.

(5) Rahastamiskohustuse tekkimisel kalendriaasta esimesel poolaastal tasutakse järelevalvetasu lõppmakse üksnes kapitaliosa ulatuses.

(6) Rahastamiskohustuse tekkimisel kalendriaasta teisel poolaastal tasutakse järelevalvetasu lõppmakse üksnes kapitaliosa pooles ulatuses.

(7) Rahastamiskohustust omav isik tasub järelevalvetasu Rahapesu Andmebüroo kontole.

§ 75¹⁰. Järelevalvetasu maksmise tähtaeg

(1) Eelarveaasta järelevalvetasu mahuosa ettemakse ja kapitaliosa tasutakse eelneva aasta 31. detsembriks.

(2) Järelevalvetasu mahuosa lõppmakse tasutakse eelarveaasta 1. septembriks.

(3) Rahastamiskohustuse tekkimisel jooksva aasta kestel tasutakse järelevalvetasu kapitaliosa 30 päeva jooksul pärast selle kohustuse tekkimist.

§ 75¹¹. Järelevalvetasu arvutamise ja tasumise erisused

(1) Kui rahastamiskohustust omav isik on järelevalvetasu ettemakse määramise aastal omandanud virtuaalvääringu teenuse pakkuja, võetakse omandajast virtuaalvääringu teenuse pakkuja järelevalvetasu ettemakse arvutamisel aluseks käesolevas seaduses sätestatud järelevalvetasu arvutamiseks kasutatavad andmed jooksva aasta 30. juuni seisuga ja lõppmakse arvutamisel sellele eelnenud aasta 31. detsembri seisuga.

(2) Käesolevas paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul tasutakse järelevalvetasu mahuosa lõppmakse eelarveaasta 28. märtsiks.

§ 75¹². Järelevalvetasu tasumata jätmise tagajärg

Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja ei tasu järelevalvetasu korralduses ette nähtud tähtaja jooksul, on Rahapesu Andmebürool õigus rakendada sundtäitmist täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

35) seadust täiendatakse §-dega 94⁴ ja 94⁵ järgmises sõnastuses:

„§ 94⁴. Olulise osaluse omandamise korra rikkumine

(1) Käesoleva seaduse kohaselt Rahapesu Andmebüroole eelnevalt teatamata või käesoleva seaduse § 75⁴ lõikes 1 või 4 nimetatud ettekirjutuse vastaselt teenuseosutajas osaluse omandamise, selle võõrandamise või teenuseosutaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise eest, samuti Rahapesu Andmebüroo ettekirjutuse vastaselt teenuseosutajas hääleõiguse või muude kontrolli võimaldavate õiguste teostamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 94⁵. Omavahendite nõuete rikkumine

(1) Käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud virtuaalvääringu teenuse pakkuja omavahendite nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“;

36) seadust täiendatakse §-ga 118³ järgmises sõnastuses:

„§ 118³. Kehtivat tegevusluba omava ettevõtja tegevuse kooskõlla viimine käesoleva seaduse 2022. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooniga

(1) Käesoleva seaduse alusel tegevusloa saanud virtuaalvääringu teenuse pakkuja on kohustatud oma tegevuse ja dokumendid viima käesoleva seaduse 2022. aasta 1. jaanuaril jõustunud redaktsiooni § 72 lõike 1¹ punktides 1–11 sätestatud nõuetega kooskõlla hiljemalt 2022. aasta 18. märtsiks.

(2) Kui virtuaalvääringu teenuse pakkuja käesoleva paragrahvi lõikes 1 ette nähtud tähtaja jooksul oma tegevust seadusega kooskõlla ei vii ja dokumente ei esita, tunnistab Rahapesu Andmebüroo virtuaalvääringu teenuse pakkumise tegevusloa kehtetuks.

(3) Rahapesu Andmebüroo võib kehtivat tegevusluba omava ettevõtja tegevuse kooskõlla viimisega seonduvalt tegevusloa muutmise menetlust pikendada kuni 150 päevani.“;

37) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.03.2011, lk 1–12), muudetud direktiividega 2014/107/EL (ELT L 359, 16.12.2014, lk 1–29), 2015/2376 (ELT L 332, 18.12.2015, lk 1–10), 2016/881 (ELT L 146, 03.06.2016, lk 8–21), 2016/2258 (ELT L 342, 16.12.2016, lk 1–3), 2018/822 (ELT L 139, 05.06.2018, lk 1–13), 2020/876 (ELT L 204, 26.06.2020, lk 46–48) ja 2021/514 (ELT L 104, 25.03.2021, lk 1–26);

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel,

avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK (ELT L 186, 11.07.2019, lk 122–137).“.

§ 2. Krediidiasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse muutmine

Krediidiasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusesse (avaldamismärkega RT I, 02.06.2021, 1) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) seadust täiendatakse §-ga 76² järgmises sõnastuses:

„§ 76². Tegelike kasusaajate andmekogu

(1) Tegelike kasusaajate andmekogu asutab ja selle põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(2) Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja on Rahandusministeerium. Volitatud töötledajad on Registrite ja Infosüsteemide Keskus ning Tartu Maakohtu registriosakond (edaspidi *registriosakond*).

(3) Tegelike kasusaajate andmekogus säilitatakse käesoleva seaduse § 77 kohaselt esitatud andmeid ja § 77² kohaselt tehtud märgete infot.

(4) Tegelike kasusaajate andmekogu andmetel on informatiivne tähendus.“;“;

2) paragrahvi 5 punkt 13 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 5 punkt 17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„17) paragrahvi 77 täiendatakse lõigetega 3³ ja 3⁴ järgmises sõnastuses:

„(3³) Usaldushaldur esitab äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse kõigi käesoleva seaduse § 9 lõike 6 punktides 1–5 nimetatud isikute kohta nime, isiku- või registrikoodi ja isiku- või registrikoodi riigi, isikukoodi puudumise korral sünniaja ja -koha ning elukohariigi.

„(3⁴) Usaldushaldur esitab äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse ka usaldushalduse täieliku nime, selle loomise kuupäeva, riigi nime, mille õiguse alusel on usaldushaldus loodud, oma aadressi, telefoninumbri ja elektronposti aadressi.“;“;

4) paragrahvi 5 punkt 26 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„26) seadust täiendatakse §-ga 79² järgmises sõnastuses:

„§ 79². Tegelik kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete kättesaadavuse piiramist

(1) Olukorras, kus tegeliku kasusaaja andmete avalikkusele kättesaadavus põhjustaks tegelikule kasusaajale ebaproportsionaalselt suure kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalla või ähvardamise ohu, on tegelikul kasusaajal ja tema esindajal õigus taotleda andmekogu vastutavalt töötledajalt erandkorras andmete kättesaadavuse piiramist.

(2) Kui tegelik kasusaaja on alaealine või piiratud teovõimega isik, võib tegeliku kasusaaja esindaja taotleda andmete avalikkusele kättesaadavuse piiramist kuni tegeliku kasusaaja täisealiseks saamiseni või tema täieliku teovõime taastumiseni.

(3) Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja piirab andmete avalikkusele kättesaadavust tegeliku kasusaaja või tema esindaja põhjustatud taotluse alusel, kui on tõendatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud asjaolud esinemine. Andmete avalikkusele

kättesaadavuse piiramine lõpetatakse, kui ei esine kättesaadavuse piirangu seadmise aluseks olevat asjaolu. Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja teavitab taotlejat andmete kättesaadavuse piiramise taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise ning andmete kättesaadavuse piiramise lõpetamise otsusest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel piiratud kättesaadavusega andmeid avaldatakse üksnes krediidi- ja finantseerimisasutusele, notarile, täidesaatva riigivõimu asutusele, Finantsinspektsioonile ning Rahapesu Andmebüroole.

(5) Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja esitab käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel tehtud otsuste arvu ja põhjenduste kohta ülevaate Euroopa Komisjonile.“;“.

§ 3. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduse § 5 lõiget 2 täiendatakse punktiga 3² järgmises sõnastuses:
„3²) käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktis 10 nimetatud juhul isiku Rahapesu Andmebüroo ametikohale nimetamisel või töölepingu sõlmimisel;“.

§ 4. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 269 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) finantseerimisasutusena tegutsemiseks 3300 eurot;“;

2) paragrahvi 269 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) virtuaalvääringu teenuse pakkumiseks 10 000 eurot.“;

3) paragrahvi 269 senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Virtuaalvääringu teenuse pakkumiseks väljastatava tegevusloa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 4000 eurot.“.

§ 5. Täitemenetluse seadustiku muutmine

Täitemenetluse seadustikku täiendatakse normitehnilise märkusega järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK (ELT L 186, 11.07.2019, lk 122–137).“.

§ 6. Äriseadustiku muutmine

Äriseadustiku § 71 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka käesoleva seadustiku § 15 2. lõikes, väärtpaberite registri pidamise seaduse § 42 7. lõikes ja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 77² 2. lõikes sätestatud nõuete või kohustuste rikkumise või ebaõigete andmete esitamise suhtes.“.

§ 7. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2022. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse §-d 2 ja 6 jõustuvad 2022. aasta 7. märtsil.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees

Tallinn, 2021. a

Algatab Vabariigi Valitsus...

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)
Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik